

. . . BÁSNÍK BUDE VYVOLÁN JMÉNEM

Stalo se v Československu docela nedávno něco, co zůstane opět hanbou národní kultury. Zemřel jeden z největších básníků, jaci se kdy zrodili v naší vlasti. Přímý dědic Březinův a jeho dovršitel. O jeho smrti nepřinesl čs. tisk jedinou řádku. A obdivovatelé básníkovi nejen v cizině, nýbrž i doma, dověděli se o jeho smrti až po měsících a jen tak, jak se dovídáme o ututlané justiční vraždě.

Tento veliký básník, od narození chorý, byl léta komunisty vězněn — ne pro protistátní pikle, na něž by ostatně nestačil ani fysicky, nemluvic o jeho povaze poustevníka — nýbrž ze msty za to, že jeho inspiračním zdrojem nebyly mašiny, dojně krávy, Stalin a Gottwald, nýbrž Bůh, Víra, Naděje a Láska. Ale co je tak strašné a ojedinělé na tomto případě je ta okolnost, že není u nás básnického talentu, který by nevěděl o existenci tohoto velkého stavitele chrámu, a který by se nezachvěl úžasem nad silou jeho vidění, nad krásou jeho melodií, nad hloubkou jeho mučednického života; toho života, který nikdy neproklínal, nýbrž naopak vynášel k hvězdám, aby jej mohl oslavovat. Vždyť už jako sotva odrostlý chlapec napsal:

Co bych si počal v tomto osiřelém světě,

kdyby se Bůh nepřeléval do mé bolesti?

Co by si počal Bůh beze mne, bez dítěte

zde na zemi, kde žít je žiti bez štěstí?

Když na začátku okupace nacistická kára zabila v pražské ulici básníka Jiřího Ortena, jeho druhové psali o něm básnické nekrology, aniž uvedli jeho jméno, tehdy proskřibované pro židovský původ. Dnes je tomu jinak. Dnes nikdo z těch, kdo kdysi věnovali dědici Březinova odkazu své básně, snad už ani necítí bolest a lítost a nutnost říci, byť anonymně, o mrtvém to, co kdysi o Jiřím Ortenovi napsal František Halas:

. . . Až v katedrálách plouti budou ryby

tento básník

vyvolán bude jménem.

Ano, taková je již doba, že ještě nemůžeme básníka vyvolat jménem. Ostatně není toho třeba. Každý, kdo kdy miloval českou poezii,

MATČINY RUCE

Pavel Javor

*Vy ruce tiché, ruce sepjaté
k modlitbě marné! Po kolikáté?*

*Přes prsa ruce lehce zkřížené,
když novou bolest víchr přiznane —*

*Vy ruce malé, ruce matčiny,
vonící od života jako od hlíny,*

*zlomené ruce, padlé do klína,
moře a dálku touha proklíná —*

*Vy ruce suché, květy odváté,
zda dočkáte se, zda se dočkáte?*

(Z netištěných veršů)

---

ví o kom mluvíme a ví o hanbě mlčení a zapomnění. A z piety k básníkovi pomlčme o tíži těchto chvíl, vždyť on, velký mrtvý, o ní kdysi napsal:

*Ach kdyby nebylo té sladké tíže
jež je jak tvoje zádušná pěst
kam vznesly by se tvoje krásné
kříže*

*a kdo by potom nesl břímě hvězd?
ach kdyby nebylo té sladké tíže.*

Básník Jan Zahradníček zemřel někdy v létě či brzy na podzim roku 1960 krátce po té, když byl propuštěn z komunistického kriminálu. Víc než hlína pochovalo jej mlčení českých spisovatelů doma. Než zemřel smrtí mučednickou, bylo ho snad jednou, dvakrát vzpomenu pány Štolly — slinou. Nicméně: "až v katedrálách plouti budou ryby, tento básník bude vyvolán jménem!"

J. K.

NÁŠ KULTURNÍ PŘÍNOS

KAREL BOLESLAV JIRÁK, profesor Rooseveltovy university v Chicagu, měl samostatný koncert, který tato universita uspořádala. Hrály se pouze jeho skladby, a to z jeho dvou uměleckých údobí. Jednak klavírní sonáta op. 30. z roku 1926 a cyklus písní "Duha", opus 29. z roku 1926, jednak Trio pro hoboj, klarinet a fagot, op. 76. roku 1957. Cyklus písní "Duha" byl komponován na slova brněnského básníka Dalibora Chalupy a byl roku 1926 poctěn státní cenou. Na koncertu v Chicagu byl zpíván mezzosopranistkou Dianou Haskellovou ve francouzském překladu.

JINDŘICH KUČERA, profesor na Brown University (R. I.) dokončil studii: "The Phonology of Czech". Vyjde anglicky v březnu příštího roku v nakladatelství Mouton Comp. v Haagu. Je to studie zvukového systému spisovné češtiny a také řeči hovorové. Dr. Kučera tento rok studuje na Gugenheimovo stipendium v Evropě a ve Spojených státech fonologii, t. j. aplikaci statistických a matematických metod v linguistice.

VLASTIMIL KOUBEK upozornil na sebe znovu washingtonskou veřejnost, když se v listopadu začalo se stavbou velkého obchodního domu na Farragut Square podle jeho architektonického návrhu. Deník The Evening Star otiskl rozměrnou fotografii Koubkova návrhu.

JAN DOUBRAVA, americký malíř českého původu, žijící ve Spojených státech asi čtyřicet let, vystavoval

v Benson-Bakerově galerii v Novém Yorku.

JAN M. MICHAL, žijící v Anglii, vydal nákladem Stanford University (Calif.) knihu: "Central planning in Czechoslovakia: Organization for Growth in Mature Economy". Zabývá se hospodářstvím ČSR v letech 1948 až 1958.

ALOIS KOHOUT, malíř Lecoque, vrátil se po šestiměsíčním malířském zájezdu do Říma a do Paříže do Los Angeles, kde má svou vlastní galerii. Jakmile dokončí korektury své knihy "My Friend Renoir", která vyjde v nakladatelství "Mona Lisa" v Paříži, vrací se Lecoque do Paříže. Tam bude 14. ledna zahájena v galerii Benezit jeho souborná výstava. Kniha o Renoirovi vyjde také francouzsky.

FRANTIŠEK MEISSNER byl jmenován profesorem národního hospodářství na San José State College v Kalifornii a národohospodářským poradcem Výzkumného ústavu při Stanfordské universitě v Palo Alto. — Na Hebrejské koleji v Baltimore přednášel dr. Meissner jako host o dějinách německých Židů v Praze. Tato přednáška bude otištěna v análech Americké židovské historické společnosti. Jeho studie "American Discount Houses: A Revolution on Low Cost Retailing" byla otištěna universitou v Kielu v revui "Weltwirtschaftliches Archive."

JIŘÍ PRAVDA, bývalý herec Realistického a Národního divadla v Praze, hrál v Londýně na televizi hlavní úlohu ve hře "Nehraná partitura", kterou napsal anglický spisovatel Ben Louth. Další hlavní

J A R O

Edna St. Vincent Millay

*Proč se vlastně, dubne, zase vracíš?
Krása mi nestačí.*

*Už mne nemůžeš učitovat
růžovou lepkavostí otvírajících se
pupenů.*

Vím své.

*Slunce mne páli na šiji,
zatím co pozoruji špičky krokusů.
Vůně země je dobrá,
kdopak by věřil ve smrt.*

Ale co to pomůže?

*Nejen pod zemí jsou lidské mozky
žrány červy.*

*Život sám o sobě nakonec není
ničím.*

*Prázdná čiš, schody bez koberců.
Ale není dost na tom, že každoročně
utíká dolů s tohoto kopce bláznivě
duben a rozhazuje květiny?*

Přeložila Jana Borová

úlohu bude mít Jiří Pravda v televizním seriálu maďarského spisovatele Petra Lambdy. Jiří Pravda po útěku z ČSR emigroval do Austrálie a nyní žije již několik let v Anglii.

FRANTIŠEK LISTOPAD vydal ve vlastním portugalském překladu svou knihu esejí, nazvanou "Tristan čili zrada vzdělanců." Kniha vyšla v Lisabonu, kde nyní Listopad pracuje jako režisér literárních a dramatických pořadů v portugalské televizi.

ALLEN HYNEK, nedávno jmenovaný přednostou astronomického oddělení Northwestern University v Evanstonu (Ill.) byl před tím šéfem americké komise, sledující sovětské i americké oběžnice. Podle

MALÝ SVĚT

Christian Science Monitor otiskl půvabnou historku, jejíž hrdinkou je naše Eva Liková, která v listopadu zpívala v Bostonu. Náhle však dostala telegram, aby téhož dne večer zaskočila v New Orleans za indisponovanou sopranistku v titulní roli Massenetovy "Manon". Paní Liková si ihned opatřila letenku na tryskové letadlo do New Orleansu, klavírní výtah "Manon", kterou delší dobu nezpívala — a dorazila do opery pouze 30 minut po hodině, na niž byl stanoven začátek. A protože se už v letadle nalíčila, mohlo se ihned začít s představením. V noci, hned po představení, při němž sklídila paní Liková obrovský úspěch, odletěla tryskovým letadlem zpět do Bostonu, kde už dopoledne měla další zkoušku v opeře. Tak za půl dne a jednu noc zdolala vzdálenost asi 5,000 kilometrů a zachránila představení v New Orleans.

---

referátu Chicago Daily News se účastnil dr. Hynek veřejné debaty o dalekonosných raketách a o možnostech vyslat člověka mezi hvězdy. Dr. Hynek prohlásil, že z důvodů vědeckých nepovažuje za nutné riskovat lidský život, protože fyzikální přístroje jsou dnes tak dokonalé, že mohou přinést z vesmíru daleko přesnější zprávy než člověk. Souhlasil však s tím, že z politických důvodů není možné nechat Sovětský svaz, aby na tomto poli předstihl svobodný svět.

JAROSLAV DRESLER, kulturní redaktor Radio Free Europe v Mnichově, uveřejnil v posledním

ročníku časopisu "Osteuropa" řadu článků, zejména o škvoreckého románu "Zbabělci", o českém filmu "Zde žijí lvi", dále o komunistických interpretacích Franze Kafky a o poměru čs. komunistů k T. G. Masarykovi od bolševické revoluce po dnešek. Počátkem prosince vysílala rozhlasová stanice v Brémách od Jaroslava Dreslera hodinový pořad o soudobé české literatuře.

VIKTOR VRÁZ, vnuk cestovatele a spisovatele E. St. Vráze, je virtuos na flétnu a posledně koncertoval na večeru hudební školy Turtle Bay v Novém Yorku, kde je profesorem hry na flétnu. Viktor Vráz mimo jiné hrál také sonátu Bohuslava Martinů. New Yorské Listy právem upozorňují na to, že Viktor Vráz je povoláním úspěšný právník a kromě toho je spolumajitelem chemické výroby. A navíc, vedle své koncertní činnosti, je učitelem hry na flétnu na Mannes College of Music v Novém Yorku a na hudebním oddělení Turtle Bay College.

ANTONÍN LNĚNIČKA uspořádal v Torontu výstavu svých obrazů ve výstavních sálech veřejné knihovny.

PETR DEN vydá v nakladatelství Universum Press v Novém Yorku (majitel František Švehla) knihu svých esejí. Nazval ji "Počítadlo".

RUDOLF FIRKUŠNÝ se vrátil v listopadu po osmi měsících z Evropy do Spojených států. První americký koncert měl v Hartfordu (Conn.). Ve dnech 1., 2., 3. prosince hrál v Carnegie Hall v No-

vém Yorku jako solista Newyorské Filharmonie, a to společně se švýcarským dirigentem Hansem Rosbaudem. Firkušný hrál První Brahmsův klavírní koncert, který jsme od něho slyšeli letos v létě na Lewishon stadion v Novém Yorku, když Firkušný přijel na několik dní z Evropy. Po koncertech s Newyorskou Filharmonií odjel Firkušný na několik dní do Kanady a hned po Novém roce zahájí turné po Spojených státech; v květnu pak bude v Jižní Americe. V USA bude hrát zejména s orchestry v Houstonu, Indianapolis, v Rochestru, v Pittsburghu a Clevelandu, pak s Brooklynskou Filharmonií, s Budapeštským kvartetem atd. Samostatné koncerty uspořádá zejména v Novém Yorku, v Dallasu, Quebecu, v Chicagu, v Baltimore atd.

HANUŠ LEXA, lektor srovnávacího ústavního práva na NY Universitě, účastnil se jako jeden z hostitelů mezinárodního semináře o ústavním právu, který uspořádala právnická fakulta této university. Kromě četných profesorů amerických účastnili se semináře odborníci z Itálie, Řecka, Indie, Kanady, z Mexika, Německa a z Francie. Dr. Lexa v tomto semináři, který se konal od 28. listopadu do 2. prosince, přednášel a účastnil se všech diskusí. Přednášky budou vydány tiskem.

WALTER SUSSKIND, český dirigent Filharmonického orchestru v Torontu v Kanadě, byl pozván kanadskou televizí ke koncertu, kde tentokrát vystoupil jako virtuos na piano.

VELKÉ ZADOSTIUCINĚNÍ

Redaktor těchto "Zpráv" měl příležitost hovořit s několika vědeckými pracovníky, členy SVU, kteří se účastnili letos v Evropě nejrozličnějších vědeckých, mezinárodních sjezdů. Sešli se tam samozřejmě také s delegáty sovětskými, ze zemí za železnou oponou a z Československa. Jeden z našich členů řekl: "Čs. delegát si důvěrně stěžoval, že čs. věda nemá vědecké spojení se západním světem, zejména s Amerikou. Přes to však čs. věda, jak jsem sám poznal, stojí velmi vysoko a ve většině oborů stojí nad Sovětským svazem."

Jiný delegát v jiném koutě světa hovořil se členem SVU mezi čtyřma očima a řekl mu, že ví o naší Společnosti pro vědy a umění a četl dokonce některá čísla "Zpráv SVU". Výslovně pak prohlásil: "Ve vědeckých vrstvách bylo ustavení SVU přijato s velkým zadostiuciněním. Bylo by dobré, aby čs. vědci doma byli všemi cestami, zejména rozhlasem, soustavně informováni o vědecké a umělecké práci našich vědců a umělců ve svobodném světě." Hn

---

RUDOLF PETRÁK, slovenský tenorista v USA, byl pozván, aby zpíval tenorový part s Filadelfskou filharmonií pod taktovkou Eugena Ormandyho, který provedl v koncertní úpravě dílo skladatele Carl Orffa: "Carmina Burana".

MOJMÍR FRINTA, doktor dějin umění a konservátor Metropolitaného musea v Cloister v Novém Yorku, vrátil se ze studijní cesty Evropou. Na tuto cestu byl vyslán Me-

VIRTUOS NA JEDNĚ STRUNĚ

Jak jsme už referovali, vydal Pavel Javor v českém nakladatelství v Novém Yorku (Universum Press) výbor své exilové poesie "Kouř z Ithaky". Literární kritik rozhlasové stanice Svobodná Evropa, Jaroslav Dresler, napsal o Javorově sbírce veršů delší kritiku, z níž vyjímáme:

"V předmluvě k Javorově knize říká esejista Petr Den: "Básnický svět Javorův se nebude líbit každému. Nebude se líbit těm, kteří milují jen poetické experimenty a jako nepokojní a přelétaví kolibříci, nikde se nezastavujíce, jen cvrnkají svými křídélky o květy moderní literární revue. Javor spíše bude oceněn těmi, kteří milují milostný

proud české básnické tvorby, plynoucí nepřetržitě od takového Sládka přes Šrámka až k Seifertovi, a kteří v Javorovi najdou nové variace na známý a milovaný motiv". K tomu pak J. Dresler dodává: "Javorův básnický typ, šifra jeho talentu a jeho literární postupy se dají charakterisovat přirovnáním. Je jako houslista, který zná jen jednu polohu. Dokonce nemá na houslích ani všechny čtyři struny. A přece ve šťastných chvílích dovede na svůj nástroj zahrát znamenitě. I Šalda si vážil takových úzkých, jak to říkal, jedno — nebo dvoustrunných básníků, jestliže dokázali sbírku od sbírky stupňovat a koncentrovat svůj výraz a jestliže omezení, daná jim jejich literárním temperamentem, dovedli pře-

tropolitním museem, aby studoval staré konservátorské a ilumináčnické metody.

KAREL HUJER, profesor astronomie a astrofyziky na universitě v Chattanooga (Tenn.) přednášel roku 1958 na symposiu, uspořádaném v Pise vědeckou společností International d'Historie des Sciences. Tato společnost vydala nyní v anglickém znění přednášku profesora Hujera, nazvanou: "Galileo and Dialectical Materialism of the Twentieth Century."

JIRÍ SCHICK, český klavírista a dirigent, někdejší asistent Rafaela Kubelíka v Chicagu, stal se dirigentem Metropolitní opery v Novém Yorku, Jiří Schick nahrál s

Kubelíkem na gramofonovou desku od Bohuslava Martinů koncert pro piano a tympany s doprovodem dvou smyčcových orchestrů. Před tím, než se ujal taktovky v Metropolitní opeře, byl zaměstnán v hudebním a operním oddělení NBC televizní stanice v Novém Yorku.

FRANTIŠEK STEIN, pianista a hudební pedagog, otevřel podle zprávy deníku "The Gazette" nové hudební studio v Montrealu.

BEDŘICH SIROTEK, architekt v Ottawě, upoutal na sebe pozornost kanadského tisku, když byly podle jeho návrhu postaveny a slavnostně otevřeny ústřední garáže a administrativní budovy dopravních podniků v Ottawě.

vrátit v ctnost. Zdá se nám, že o Javorovi to platí při nejmenším v posledních letech, kdy vědomě a záměrně prosivá a propírá své dřívější verše a vybírá z nich jen čísla, která svou hodnotou přesahují okamžik svého vzniku. . . Sentimentálnost některých veršů překonává Pavel Javor v jiných textech, o nichž Petr Den právem napsal, že z nich slyší kutí mečů a třesk polnic. V nich jako by si básník uvědomoval, že naše vlast není vymezena úzce lokálně, ale že naším domovem je svoboda.”

J. D.

ČESKÝ SOCIOLOG V POLSKÉ TOVÁRNĚ

Doktor Jiří Kolaja, profesor sociologie na universitě státu Kentucky, vydal právě nákladem této univerzity studii o 272 stranách (Cena 5.00 dol.), nazvanou “A Polish Factory”. Jiří Kolaja studoval poměry v polských továrnách s povolením Gomułkovy vlády přímo v Lodži v těch závodech, kde vypukly známé dělnické bouře. Pozornost mladého sociologa zřejmě upoutala industriální sociologie se zvláštním zřetelem na poměry v komunistických režimech, neboť loni studoval Kolaja v Jugoslavii, a to zejména úlohu dělnických rad.

Obraz o průkopnické ceně Kolajovy knihy podá nepochybně nejlépe předmluva z pera William Foote Whyte-a, profesora Cornell University, který se domnívá, že Kolajova práce je první svého druhu v průmyslové sociologii, neboť je to první empirická studie o lidských vztazích v továrně v komunistické zemi. Poznatky českého sociologa dávají nový pohled na dynamiku

organizace a chování lidí v komunistické společnosti. Posud sociologové na západě neměli dost znalostí, jak skutečně vypadá život v komunistické továrně — Kolaja nyní přinesl nové poznatky a osvětlil mnoho otázek. Prof. Whyte píše, že kniha nadhazuje několik provokativních myšlenek o vztahu mezi marxistickou ideologií, organizací a sociální strukturou společnosti i o chování lidí: Komunistická ideologie předpokládá, že v komunistickém systému není rozdílu mezi zájmy dělníků a zájmy ředitelství podniku, které teoreticky reprezentuje také dělníky. Proto prý není třeba odborových organizací, chránících zájmy pracujících. Jiří Kolaja dostatečně ukázal, že ideologie neodpovídá praxi a že konflikt zájmů zde je — ale není organizace, hájící zájem dělníkův.

Dr. Kolaja podepsal svou knihu svým českým křestním jménem “Jiří”, což samo svědčí o tom, že nepropadl (jako mnozí jiní) touze přizpůsobit se k nerozeznání od amerického prostředí. Je to na první pohled maličkost, ale napovídá velmi mnoho.

MARX NA HRADČANECH

Redakce referuje o knize Pavla Tigrida (nákladem Edice Svědectví) “Marx na Hradčanech”, protože je to práce hodná pozoru. Referátem a uznáním předností knihy se neztotožňuje s Trigridovými názory politickými, zejména se závěrem studie. Pavel Tigrid se zhlídl v názorech hrobaře tak zvané “osvobozovací politiky USA” George Kennana, i v tak zvaném gradualismu a

nutně proto přeceňuje úlohu revizionismu za železnou oponou i možnost československých protikomunistů přivodit pro sebe i pro stát lepší osud.

Pokud jde o práci samu, nemohlo se jí dostat zaslouženějšího komplimentu, než jaký napsal do předmluvy vynikající odborník Paul E. Zinner, profesor Columbijské University: "Autorovi nešlo o podrobnou historii desítiletí komunistické vlády. Jeho studie také není (ani nechce být) vědeckou analysou revizionismu. Přes to přehlíží vpravdě široké pole a formuluje řadu stěžejních otázek, vztahujících se k stabilitě komunistického režimu (a k nebezpečím, jimž je vystaven), jak z hlediska osob, tak z hlediska idejí . . . Mám za to, že dosud v žádné řeči nevyšla studie, jež by tyto základní otázky zkoumala tak odborně a tak objektivně, jako právě studie Tigridova. Ve svém ladění impresionistická, spočívá pevně na doložených faktech. A už sama její bibliografie je nedocenitelnou pomůckou pro studenty československých věcí. Je to práce nadmíru poučeného pozorovatele, jemuž se v překvapivé míře podařilo překonat citové a jiné předpojatosti a jenž tu předkládá vyrovnané hodnocení některých neobyčejně ožehavých problémů. Zaslouží si soustředěné pozornosti čtenáře na obou stranách oceánu."

Profesor Zinner má pravdu. Každý exulant by knihu Tigridovu měl číst; už jen proto, aby si uvědomil, že exulant nesmí přijímat porážeckou mentalitu vítězů druhé světové války.

Hn

ZÁZNAMY

Před deseti roky zemřela americká básnířka Edna St. Vincent Millayová, která se nezapomenutelně zapsala do srdcí Čechoslováků na obou stranách oceánu básněmi "Československo" a "Lidice". První byla psána jako vášnivý protest proti mnichovské zradě, druhá po zprávě o vyhlazení Lidic. Otiskujeme na jiném místě jednu z jejích básní, přeloženou článkou SVU Janou Borovou.

Československému lidu v Americe, jak výslovně napsal, věnoval sochař Ivan Meštrovič sochu Antonína Dvořáka k uctění 120. narozenin Mistrových. Toto výročí bude v září 1961. Socha vznikla z podnětu členky SVU paní Julie Nessay-Backerové, virtuosky na harfu a zpěvačky a díky panu Hynku Mařasovi byl sádrový odlitek přivezen do Nového Yorku, kde je zatím uložen ve vstupní síni Husova domu na 74. ulici. Společnou prací Čs. národní rady americké (oblast Nový York) a Pracovní skupiny SVU jednájí městské autority o tom, kde by mohl být bronzový odlitek autora symfonie z Nového světa trvale umístěn. Pomýšlí se buď na Central Park nebo na prostranství v Lincoln Center, kde budou stát nové budovy Metropolitní opery, Carnegie Hall, Julliard Music College atd. Ivan Meštrovič je profesorem na Notre Dame universitě v South Bend, Ind. a právě v nedávných dnech byl zvolen členem Americké Akademie věd a umění.

The Indianapolis Times věnovaly skorem polovinu první strany čtyřem fotografiím profesora Václava Hlavatého a redakčnímu článku o

jeho přednášce, týkající se teorie relativity. Redaktor píše, že slova i gesta prof. Hlavatého jsou srozumitelná, třebaže tvrdí, že teorie relativity zatím zůstane pochopitelná jen matematikům, neboť laik si nemůže představit čtyřrozměrný prostor vesmíru. Hlavatý přirovnal tento problém k matematikovi, který by se narodil slepý a nemohl by si proto smyslově představit barvy, ačkoli by dokonale ovládal matematické formule barev.

“American Contributions” je nazván sborník přednášek amerických lingvistů, přednesených roku 1958 na sjezdu slavistů v Moskvě. Sborník vyšel v Holandsku s texty anglickými, ruskými a českými. Je tu přednáška prof. Romana Jakobsona z Harvardu: “Tvaroslovný průzkum slovanského skloňování”, dále přednáška Jindřicha Kučery z Brown university: “Výzkum fonologických systémů ve slovanských jazycích” a konečně přednáška dr. Svatavy P. Jakobsonové: “O symbolice slovanského obřadového folklóru”.

Pracovní skupina SVU v Novém Yorku uspořádala dne 8. prosince přednáškový večer s diskusí. Přednášel inž. Pavel Blaho na téma: “Slovensko v Československé republice”.

“Marx, Engels and the Poets”, kniha dr. Petra Demetze, vydaná 1959, upoutala nevlídnou pozornost měsíčníku Svazu českých spisovatelů. “Plamen”, orgán tohoto Svazu, otiskuje s úvodními poznámkami V. Macháčekové nenávistný rozbor Demetzovy knihy, otisklý původně Helmutem Kaiserem v “Neue Deutsche Literatur”. Redakce “Plamenu” zřejmě nemá nikoho, kdo by

na Petra Demetze stačil — schovává se proto za citát z Kaisera, jehož útok obsahuje také šleh na adresu amerického protimarxistického teamu, vedeného prof. René Wellkem.

Francouzský román Jana Kolára z rovníkové Afriky “Peníze na cestu zpátky”, vyšel v Novém Yorku anglicky v nakladatelství Macmillanově.

Dvořákova opera “Šelma sedlák”, o níž jsme již referovali, že bude ve Washingtoně provedena anglicky v nastudování paní Lídy Brodenové, dostane se zásluhou dirigenta F. Falla na jeviště Roosevelt High School Auditorium, a to 26. ledna 1961. Premiera sama bude ve Washingtonu 11. března. Reprisa bude 16. března v Baltimoru a další 30. dubna v Novém Yorku. “Šelma sedlák” bude proveden v rámci “Dvořákova roku”, o němž členové SVU budou včas informováni.

Pěvecký sbor “Dvořák” ve Washingtoně uspořádal 17. prosince Vánoční koncert, na kterém byly provedeny zejména skladby Smetanovy, Janáčkovy a Novákovy. Kromě toho byla provedena zvuková pásma jako Nerudovi “Tři králové” nebo “Vánoce u Masaryků” podle knihy dr. Alice Masarykové.

Televizní opera stanice NBC, řízená pražským dirigentem Petrem Hermanem Adlerem, oznamuje, že znovu provede televizní operu Bohuslava Martinů podle Gogolovy komedie “Ženitba”. Před několika lety tuto operu B. Martinů složil speciálně pro televizní operu NBC.

Soutěž na rok 1960. Křesťanská akademie a kulturní rada upozorňují, že vypisují soutěž ve všech literárních a vědních oborech na rok 1960. Pracím, které poroty obou

organizací vyberou, slibují doporučení ke knižnímu vydání. Autoři nejsou omezení ani námětem, ani druhem. Soutěž je anonymní. K pracem je nutno přiložit zalepenou obálku se jménem, resp. pseudonymem, a adresou autora. Práce z Evropy a z Afriky přijíma mons. dr. František Planner, Via Concordia 1, ROMA, Italia. Práce z ostatního světa přijímá sekretář Kulturní rady v zahraničí dr. Robert Vlach, University of Oklahoma, Dept. of Modern Languages, NORMAN, Okla., USA. Časový termín je 31. prosinec (datum poštovního razítka).

Americká známka s Tyršem? Roku 1962 budou všichni Sokolové ve svobodném světě vzpomínat stého výročí dne, kdy byla v Praze založena Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fuegnerem první sokolská jednota. Čs. Národní rada americká dala nyní podnět, aby Americká Obec Sokolská ruku v ruce se Slovenskou tělocvičnou jednotou Sokol usilovaly u americké vlády o vydání americké známky s podobiznou Tyršovou, a to tím spíše, že sokolská myšlenka a Tyršova tělocvičná soustava stále víc a víc pronikají do amerického života. Precedenční případ je zde: při stém výročí Turnerů vydala americká poštovní správa známku, připomínající toto jubileum. Iniciátorům přejeme mnoho štěstí a všichni podle svých sil budeme pomáhat.

Rozhlasová stanice státní univerzity v Albany (N. Y.) vysílala v listopadu každý čtvrtek dvouhodinový koncert, nazvaný "Pražské hudební jaro". Kromě toho vysílala dvouhodinový koncert ze skladeb Bohuslava Martinů.

Antologii nejzajímavějších článků, které v posledních čtyřech desetiletích vyšly v Magazínu New York Times, vydalo nyní nakladatelství tohoto listu. Antologie má název "Background and Foreground". Antologie je zahájena esejem Karla Čapka, který vyšel původně roku 1926 v New York Times. Články této antologie jsou psány vesměs na dvě témata: věčné otázky a umění žít

Janáček v Clevelandu. Po úspěších "Jenůfy" v Chicagu a "Káti Kabanové v Novém Yorku" razí si Leoš Janáček svým geniálním dílem další cestu k americkému obecenstvu: V Clevelandu provedlo dechové kvinteto Oberlinské koleje Janáčkovu suitu "Mláďi". Na počátek února se chystá v Chicagu první americké provedení Janáčkovy cyklu "Zápisník zmizelého". Jak jsem již referoval, zpívat bude švýcarský tenorista Hoeflinger, pocházející z Brna. Bude zpívat česky.

V Chicagu zemřel náhle ve věku 70 let český hudebník Jiří Hruša. Byl absolvent pražské konservatoře, a to mistrovské školy houslové a výborný hudební pedagog. Zemřel, raněn mrtvicí, při vánočních nákupech v obchodním domě.

O malířském díle Maxima Kopfa, pražského německého malíře, vyšla v prosinci reprezentační kniha v Praegerově nakladatelství v Novém Yorku s mnoha barevnými i černobílými reprodukcemi Kopfových obrazů. Předmluvu napsala proslulá americká novinářka Dorothy Thompsonová a o Kopfově tvůrčí práci v Praze napsal stejně zasvěcenou jako půvabnou studii pražský německý spisovatel Johannes Urzi-

Mladý český komponista Karel Husa je profesorem komposice a dirigování na Cornell University v Ithaca. Řada jeho skladeb byla provedena s úspěchem v Evropě i ve Spojených státech — jak jsme o tom postupně ve “Zprávách” refe-

“Umělec se pobytem v cizině nezmění. Já myslím, že každý umělec má a musí poznat svět, ať je to básník, spisovatel, malíř nebo muzikant. Jsem si jist, že mnozí z nás zde v cizině vážíme si víc odkazu svých otců, než mnoho lidí doma. Pro mně lidová píseň z Čech, Moravy, že Slovenska. . . to je pole kvítí, smrkový les, vůně jarního večera, zasněžené hory, tanec — zkrátka všechno to, co nosíme v srdci jako uzlíček s hroudou rodné země, kterou Komenský a exulanti uchovávali jako zlato.

Já jsem žil devět let ve Francii — a moje hudba není francouzská. Nyní žiju skorem sedm let v Americe — a moje hudba není americká. Je stále česká. Moje kořeny, moje mláďa, to všechno, co mi dali moji ro-

vovali. Redaktor “Zpráv” hovořil s Karlem Husou o tom, zda českému skladateli při dlouhém pobytu v cizině nehrozí nebezpečí, že ve své muzice ztratí českou notu. Z tohoto improvizovaného rozhovoru vyplynula tato odpověď Karla Husy:

díče — to z mé krve a z mého srdce nikdy nevymizí, ani kdybych se o to snažil. To, co jsem doma prožil v mláďi, hudbu Smetanovu, Dvořákovu a Janáčkovu, kterou jsem poslouchal, nebo Karel Hynek Mácha a Jan Neruda, které jsem čítal, či konečně obrazy Mánesovy, Alšovvy a Průchovy, na které jsem se rád díval . . . to člověk nikdy nezapomene. Nebo najednou se vám zde v Ithaca vybaví verše z Čechovy “Ve stínu lípy”, jindy obraz Hradčan, Karlova mostu, najednou prožíváte znova válku i mír v Praze. . . to jsou vzpomínky, které nikdy nevymizí.

A to je ono tajemství, proč moje hudba bude mít vždycky českou notu.” nn

dil, žijící v Novém Yorku. Maxim Kopf zemřel před půldruhým rokem v Spojených státech. Byl manželem Doroty Thompsonové a bratrancem Ferdinanda Peroutky.

Richard Morawetz, český textilník a umělecký mecenáš dožil se v plném zdraví v Torontu 80 let. Doma byl jedním z nejproslulejších sběratelů krásného umění, starých a vzácných tisků, bibliofilů a rukopisů. A ovšem také mecenášem na příklad knihovny Národního mu-

sea. Redaktor těchto “Zpráv” se sám pamatuje, jak na jedné ze Zinkových aukcí přeplatil Jaroslav Preiss Národní museum, které chtělo získat rukopis (druhý díl) kterého díla Kajetána Tyla, protože ve svých sbírkách mělo díl první. V poslední chvíli zasáhl Richard Morawetz a za horentní peníze předražil Jaroslava Preisse. Když mu byl rukopis přiklepnut, daroval jej Národnímu museu. To bylo snad jedinkrát, kdy Richard Morawetz dá-

---

Studijní literaturu obstarává knihkupectví: INTERPRESS LTD., 12, Montagu St. LONDON W. 1, England. Seznamy knih zašleme na požádání zdarma.

---

val veřejně. Těch anonymních darů bylo bezpočet. Syn Richarda Morawetze je Oskar Morawetz, profesor Královské konservatoře hudby v Torontě, uznávaný za největšího z žijících kanadských hudebních skladatelů.

Zajímavý experiment hlásí významný americký producent George K. Arthur, který chce uvést do USA na sto krátkých a dokumentárních filmů, o nichž tvrdí, že jistě několik z nich by si zasloužilo být významná známou hollywoodskou cenou "Oscar". Z této stovky filmů označuje za nejlepší jeden dokumentární snímek hollandsky a český film "Místo na slunci".

Americká grafika je právě vystavována ve Venezuele. Je to výběr nejlepší americké grafiky současných umělců. Venezuelský tisk při té příležitosti si vybral jeden jediný grafický list jako ukázkou: otiskuje reprodukcí "Býčích zápasů" od slovenského grafika Kolomana Sokola, který žije a tvoří ve Philadelphii.

Výstava exilových výtvarníků všech národů ze země za železnou oponou, byla původně uspořádána v

městě Montclair, N. J., jak jsme o tom již referovali. Z čs. umělců zde vystavují manželé Mojmir a Irena Frintovi, Hana Hladíková, Jan de Ruth a sochařka Hana Geberová. Z Montclair se výstava stěhovala do Bostonu a pak do Springfieldu, Mass. nyní bude podstatně rozšířena pro Nový York. V Novém Yorku bude otevřena počátkem ledna, a to péčí společnosti Pepsi Cola.

PLACENÉ OZNÁMENÍ:

Hospodářské a existenční zapojení nově příchozích emigrantů jest problémem, na který se právem soustřeďuje pozornost příslušných amerických vládních úradů. Tyto problémy se různí podle druhu nově příchozích a jsou nemalou mírou ovlivňovány dobou.

Když Augustin Heřman, který byl jedním z prvních českých emigrantů, vstoupil v roce 1633 na americkou pevninu, zajisté stál před zcela jinými existenčními problémy, než jsou ty, se kterými zápolí dnešní emigrant. V jádru však tyto problémy zůstávají nezměněny. Jest to v prvé řadě existenční zabezpečení jednotlivce a jeho rodiny.

Moderní plány životního pojištění, které tak výhodně nabízí ČSA, chrání přes 50 tisíc našich krajanů. Proč by ČSA neměla zabezpečit tak vás a vaše drahé?

ČSA, 2138 So. 61st Ct., Cicero, 50, Illinois.

News of CSASA, Proprietor and Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America. Editor Ivan Herben, 41-98 Forley Street, Elmhurst 73, N. Y.. Printed by: "Slovenský Sokol" 283 Oak Street, Perth Amboy, New Jersey.